

HELSINGIN SANOMAT

NIMIÄ TÄNÄÄN

NIMIÄ TÄNÄÄN, PL 65, 00089 SANOMA
(09) 122 2555, FAKSI (09) 122 2569,
hs.tanaan@sanoma.fi

Kuningassuvun tytöstä tuli huippututkija

LIISA TAKALA

► Intialaissyntyinen Usha Haley, 46, oli kolmivuotias, kun isoäiti pani hänet kouluun.

"Minä puhuin koko ajan jo silloin. Isoäiti keksi ratkaisuksi koulun."

Se ei ihan huono päätös ollutkaan. Kävi ilmi, että tytöllä oli terävä pää. Isäkin huomasi sen ja kannusti eteenpäin.

"Hän sanoi aina, että olet yhtä hyvä ellet parempi kun miehet."

Haley valmistui lukiosta 17-vuotiaana, toiseksi parhaimpana koko Intiassa. Hän sai kymmenen stipendiiä eri yliopistoihin Yhdysvaltoihin. Tyttären lähtö oli shokki kaikille.

"Isä tuli tapaamaan professoria ja sanoi, että tämä on minun tyttöni, pidä sitä silmällä."

Haley joutui opettelemaan uusia asioita. Hän ei ollut tottunut olemaan yksin, sillä Intiassa ympärillä oli aina suuri suku.

"En ollut koskaan käyttänyt julkisia kulkuneuvojakaan. Meillä oli auto ja autonkuljettaja ja oma lentokone."

Hänen isänsä kuului korkeaan bramiini-kastiin. Äiti taas syntyi kuninkaalliseen sukuun Bangalossa.

"Emme olleet ylhäisintä sukua, mutta alemmillakin oli palatseja ja jalokiviä. Katso vaikka", Haley sanoo ja purskahtaa nauruun.

Hänen sormessaan kimmeltää iso vihreä smaragdisorumus.

Yhdysvalloissa Haley luki vuodessa maisterin paperit. Hän työskenteli 18-vuotiaana kirjoittajana YK:ssa ja toimittajana Christian Science Monitor -lehdessä. Sitten hän palasi akateemiseen maailmaan.

Nyt hän on kansainvälisen liiketoiminnan professori New Havenin yliopistossa Yhdysvalloissa, missä hän työskentelee Aasian kasvien talousmaiden asiantuntijana.

Haley on keskittynyt erityisesti Intian ja Kiinan talouksiin, ja hän on asunut asunut muun muassa Meksikossa ja Singaporessa. Aasian hän on kiertänyt suurilta osin, ja tutustunut matkoillaan eri maiden talouselämään ja kulttuureihin. Näistä kokemuksista

Talusasiantuntija Usha Haley vieraillee Suomessa ja luennoi Heliä-ammattikorkeakoulussa Helsingissä.

TAPASIMME

Usha Haley oli koko Intian toiseksi lahjakkain nuori opiskelija.

hän on kirjoittanut kirjoja miehensä Georgen kanssa. Haley pääsi myös Vietnamiin ja Kiinaan tekemään tutkimustyötä ensimmäisten joukossa.

Haley sanoo, että Aasiassa talouselämä elää eri lainalaisuuksien alla kuin "me lännessä haluamme nähdä."

"Voit ymmärtää taloutta vasta kun asut maassa, juot kahvia, kävelet kaupungilla ja luet sanomalehtiä kuten paikalliset ihmiset."

"Amerikkalaiset haluavat kontrolloida maailmaa ajatuksilla, ei aseilla. Haluamme viedä omat ajatusmallit ja toimintatavat Aasiaan, mutta se ei onnistu. He toimivat eri lailla. Se pitää ymmärtää", Haley sanoo.

Kiinassa ollessaan Haley huomasi, että osa sikäläisistä yrityksistä ei ole koskaan tuottanut voittoa. Länteen tulee sieltä työkaluja, joiden hinta ei kata edes materiaalikustannuksia. Sen mahdollistaa valtion tuki.

"Aasiassa saatiin opiskella bisneistä länsimaisista kirjoista mutta toimia omalla tavalla."

"Kiina ei noudata maailman kauppajärjestön WTO:n periaatteita. Se aiheuttaa turhautumista Yhdysvalloissa: emme voi kilpailla Kiinan

kanssa, koska se ei pelaa reilusti", Haley sanoo.

Parhaillaan Haley vieraillee Suomessa ja luennoi Heliä-ammattikorkeakoulussa Helsingissä. Matka siirtyi, koska kongressi halusi kuulla hänen Aasia-tietämystään.

Haley on puhelias vielä keski-ikäisenäkin ja hauska persoona. Hän säkenöi kertoessaan, miten hän sai suvultaan luvan naida amerikkalaisen.

"Kukaan meidän suvusta ei ollut mennyt naimisiin kastin

ulkupuolelle 3000 vuoteen."

Intialaiseen tapaan sulho-kandidaattia teetettiin horoskooppi. Siinä Jupiter oli harvinaisessa asemassa. Se on suotuissa merkki ja kertoi miehen hyvästä luonnosta.

"Isä hullaantui Georkeen siinä paikassa."

Isoäiti teki oman testinsä. Hän istui Georgen kanssa kolme tuntia ihan hiljaa. Isoäiti sanoi, että hänelle ei tullut vaivaantunut olo kertaakaan. Sitten hän antoi siunauksensa."

Jaana Laitinen